

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

Notă cu privire la prognoza revizuită a principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2021-2023

Introducere

În temeiul prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (nr.181 din 25.07.2014) și a ordinului Ministerului Finanțelor cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului (nr.209 din 24.12.2015), la începutul lunii martie Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI) a elaborat prima variantă preliminară a Prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2021-2023. Conform acestei versiuni a prognozei, în anul 2020 Republica Moldova urma să înregistreze o creștere economică de 3,8%.

Răspândirea pandemiei de Covid-19 a impus necesitatea declarării stării de urgență pe data de 17 martie pentru o perioadă de 60 zile. Aceasta a determinat restrângerea sau sistarea temporară a activității companiilor din majoritatea sectoarelor economice ca urmare a măsurilor interne de protecție a sănătății angajaților și de prevenire a răspândirii infecției cu Coronavirus. În acel moment, era evident că șocurile interne și externe generate de răspândirea pandemiei Covid-19 vor exercita un impact major asupra economiei naționale. Deși magnitudinea șocurilor încă nu era clară, la sfârșitul lunii martie, MEI, în comun cu experții Fondului Monetar Internațional (FMI), a revizuit prognoza macroeconomică pentru anul 2020 de la o creștere a Produsului intern brut de 3,8% la declin de circa -3%.

Disponibilitatea datelor statistice care scoteau în evidență impactul pandemiei (datele privind producția industrială, comerțul interior de bunuri și servicii, remiterile, transportul de mărfuri și pasageri, comerțul exterior, indicatorii externi etc.) au impus necesitatea de a revizui în luna iunie prognoza evoluției Produsului intern brut până la -4,5% pentru anul 2020, la bază fiind ipoteza revenirii rapide a economiei pe un trend pozitiv până la finele anului 2020.

Totuși, realitatea economică, care denotă o recuperare a economiei naționale mai lentă decât s-a anticipat, materializarea riscului legat de declanșarea unui al doilea val de pandemie, deocamdată pe plan extern, precum și rezultatele negative din sectorul agricol ca impact al condițiilor meteorologice nefavorabile a determinat necesitatea de a revizui din nou prognoza macroeconomică, cu o estimare de -6,5% a PIB pentru anul 2020 și o recuperare ușoară de 4,1% în anul 2021. Această versiune a prognozei a fost consultată cu experții FMI în cadrul misiunii din luna octombrie. Totodată, menționăm că persistă în continuare riscuri și incertitudini majore cu privire la evoluția pandemiei, ceea ce poate afecta prognoza macroeconomică.

Evoluția economiei naționale pe parcursul anului 2020

Criza pandemică a generat o contracție de 14% a economiei naționale în trimestrul II al anului 2020 și -7,2% în I semestru. Majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul (contribuție de -2,1 p.p.), industriei prelucrătoare (-1,7 p.p.), transport și depozitare (-1,3 p.p.), construcții (-0,9 p.p.), activități de cazare și alimentație publică (-0,8 p.p.), învățământ (-0,8 p.p.) etc. Totodată, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului final, în special a consumului privat, influențând creșterea economică cu -15 p.p. Majoritatea companiilor și-au diminuat activitatea investițională, fiind constrânse de insuficiența mijloacelor financiare și, astfel, formarea brută de capital a avut o contribuție de -8,5% la evoluția PIB.

Cererea internă în diminuare a avut impact dezinflaționist și, ca rezultat, în perioada iunie-septembrie s-a înregistrat deflație. În luna octombrie 2020 rata deflației a constituit 0,1% față de decembrie 2019, comparativ cu rata inflației de 5,8% în aceeași perioadă a anului 2019. Rata inflației anuală (octombrie 2020 față de octombrie 2019) a constituit 1,6%, fiind sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%). În scopul atenuării presiunii

dezinflaționiste, la data de 06.11.2020 BNM a luat decizia de a micșora rata de bază de la 2,75% până la 2,65%.

Leul moldovenesc s-a apreciat față de dolarul SUA. De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o apreciere de 1% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 până la 17,03 lei la 31.10.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 3,5%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.10.2020 a atins un record istoric de 3537 mil. dolari, majorându-se cu 15,8% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2019 și cu 17,3% - față de situația la 31.10.2019.

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii septembrie 2020 a constituit circa 99 mild. lei, majorându-se cu 13,2% comparativ cu sfârșitul lunii septembrie a anului 2019. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea banilor în circulație cu 16,1%, depozitelor la vedere - cu 17,3% și depozitelor în valută străină - cu 14,9%. Cererea pentru credite este în diminuare: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-septembrie 2020 înregistrează o micșorare cu circa 2,4% față de perioada respectivă a anului 2019.

Veniturile bugetare au înregistrat creștere în luna septembrie, deși cumulativ în ianuarie-septembrie se mențin sub nivelul din anul precedent. La Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de circa 44,6 mild. lei în ianuarie-septembrie, în diminuare cu 1,4% față de aceeași perioadă din anul precedent. Totodată, au fost realizate cu 6,8% mai multe cheltuieli, acestea însumând circa 50 mild. lei. Astfel, deficitul bugetar a atins un nou maxim istoric (-5,3 mild. lei).

Creșterea datoriei de stat se accentuează: de la începutul anului datoria de stat administrată de Guvern s-a majorat cu 18,6% și a atins un nivel de 62,2 mild. lei. Datoria de stat internă însumează 28,2 mild. lei și a înregistrat o majorare de 21,6%. Totodată, datoria de stat externă este la nivel de 2 mild. dolari SUA (34,1 mild. lei) și a crescut cu 17,9% (cu 16,2% - în moneda națională). Criza pandemică a determinat accentuarea necesității de finanțare a bugetului și, astfel, în ianuarie-septembrie 2020 au fost înregistrate intrări de surse externe de finanțare în sumă de 373,4 mil. dolari, față de 200,5 mil. dolari în aceeași perioadă a anului precedent.

Impactul negativ al pandemiei COVID-19 și a măsurilor restrictive asociate s-au răsfrânt și asupra balanței de plăți. Diminuarea cererii interne în primul semestru 2020 a determinat micșorarea deficitului contului curent de 2,5 ori. De asemenea, sistarea activității economice și perspectivele incerte cu privire la viitor au influențat negativ activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință nu au fost înregistrate intrări de investiții străine directe în economia națională.

Comerțul exterior este în continuare afectat de criza pandemică. Reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor, iar diminuarea consumului a condus la scăderea importurilor. În ianuarie-septembrie 2020 s-au diminuat exporturile cu 13,4%, iar importurile - cu 10,3%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit circa 2,1 mild. dolari SUA, cu 7,5% mai mic decât cel înregistrat în perioada similară 2019.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova cresc a cincea lună consecutiv. În luna septembrie persoanele fizice au transferat din exterior prin intermediul băncilor din Republica Moldova cu 48,1% mai mult decât în luna septembrie 2019. Această creștere substanțială s-a datorat, cel mai probabil, limitării posibilităților de a remite bani prin căi neoficiale în contextul pandemiei COVID-19.

Sectorul industrial rămâne pe un trend negativ, fiind afectat în continuare de criza pandemică. În ianuarie-august volumul producției industriale a scăzut cu 6,5%, inclusiv cu 7,7% în luna august. Cele mai afectate ramuri de criza pandemică rămân a fi: industria constructoare de mașini, industria ușoară, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, fabricarea băuturilor, precum și sectorul energetic.

Condițiile climatice nefavorabile au determinat scăderea esențială a volumului producției agricole. În ianuarie-septembrie 2020 acesta s-a diminuat cu 25,3%, însumând circa 21 mild. lei.

Producția vegetală a scăzut cu 35,5%, iar producția animalieră - cu 2,8%. Cele mai mari descreșteri s-au înregistrat la următoarele culturi: sorg, sfeclă de zahăr, soia, porumb, grâu, floarea soarelui, rapiță.

Criza pandemică a afectat activitatea investițională. În ianuarie-iunie 2020 volumul investițiilor a scăzut cu 14,9% față de aceeași perioadă a anului precedent, însumând circa 7,9 mild. lei. Au fost în diminuare esențială atât investițiile din sursele proprii ale agenților economici (-11,2%), cât și investițiile din surse bugetare (-48,7%). S-au redus investițiile în mașini și utilaje (-17,4%), mijloace de transport (-37%), clădiri și construcții inginerești (-5,5%), terenuri (-43%).

Sectorul transporturilor înregistrează în continuare evoluții negative. În ianuarie-septembrie transportul de pasageri s-a diminuat cu 48,1%, iar transportul de mărfuri - cu 14,1%. Închiderea granițelor și restricțiile de călătorie, precum și contractarea volumului schimburilor comerciale în timpul crizei pandemice au constituit factorii de bază ce au determinat aceste involuții.

Comerțul intern de bunuri cu amănuntul este în creștere, însă comerțul intern cu servicii rămâne în continuare în scădere. În ianuarie-august 2020, comerțul de bunuri cu amănuntul a înregistrat o creștere de 0,9% (în prețuri comparabile), celelalte domenii ale comerțului interior fiind în scădere: volumul serviciilor de piață prestate populației s-a diminuat cu 23,7% (în prețuri comparabile), volumul serviciilor prestate întreprinderilor - cu 18% (în prețuri curente), comerțul cu ridicata - cu 9,3% (în prețuri curente), comerțul cu autovehicule - cu 21,3% (în prețuri curente).

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în semestrul I 2020 a constituit 7737,9 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 8,8% față de semestrul I 2019. În termeni reali salariul s-a majorat cu 3,2%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 398 Euro sau 438 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7128,5 lei, fiind în creștere cu 7,4%, iar în sectorul real - 7967,3 lei și s-a majorat cu 9,9%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.10.2020 a constituit 2050,18 lei și s-a majorat cu circa 8,0% față de aceeași dată a anului 2019 în termeni nominali.

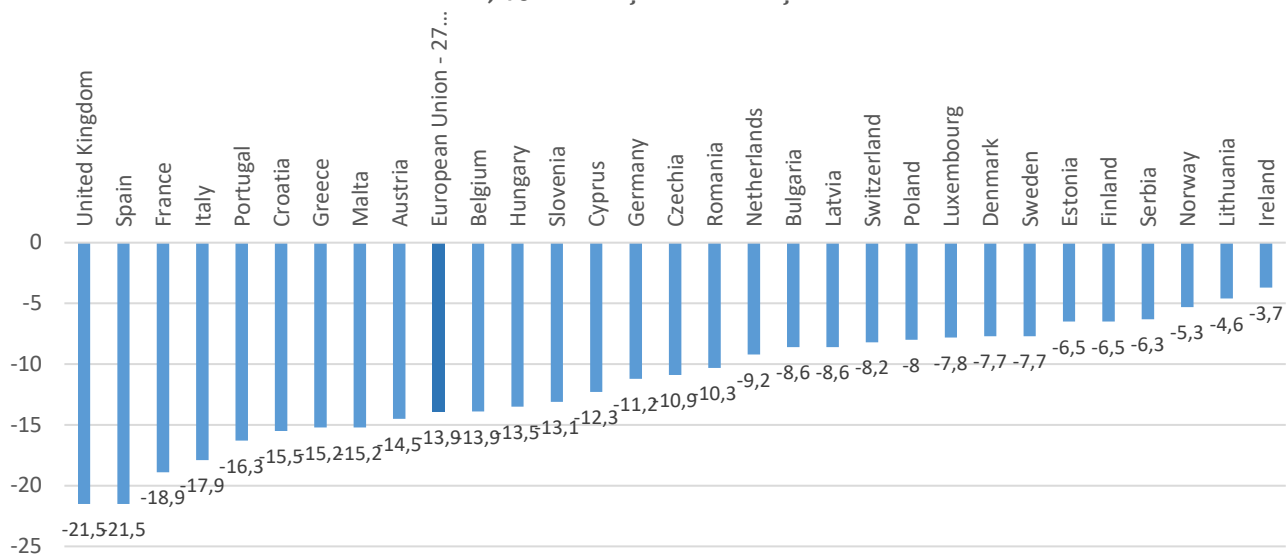
Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul II 2020 a înregistrat valoarea de 4,2%. Numărul **șomerilor** înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-octombrie 2020 a constituit 41,5 mii persoane și s-a majorat de circa 1,8 ori față de ianuarie-octombrie 2019.

Prognoza economiei mondiale

Criza cauzată de răspândirea pandemiei COVID-19 a avut un impact imens asupra economiei mondiale în prima jumătate a anului 2020. Măsurile întreprinse pentru combaterea răspândirii infecției au dus la reducerea semnificativă a activității de producție, comerțului, creșterea șomajului, diminuarea consumului. În condițiile scăderii accentuate a cererii, perturbării lanțurilor valorice globale și gradului înalt de incertitudine, companiile și-au redus activitatea investițională.

Ca rezultat, în trimestrul II 2020 în majoritatea țărilor s-a înregistrat declin economic profund. În Statele Unite PIB-ul a înregistrat cea mai accentuată descreștere economică din istorie - de 9,1%, în Spania - 21,5%, în Marea Britanie - de 21,5%, în Franța - de 18,9%, în Italia - de 17,9%, în Germania - de 11,2% etc. Doar China, care în luna aprilie a eliminat majoritatea restricțiilor, a înregistrat o creștere economică de 3,2%.

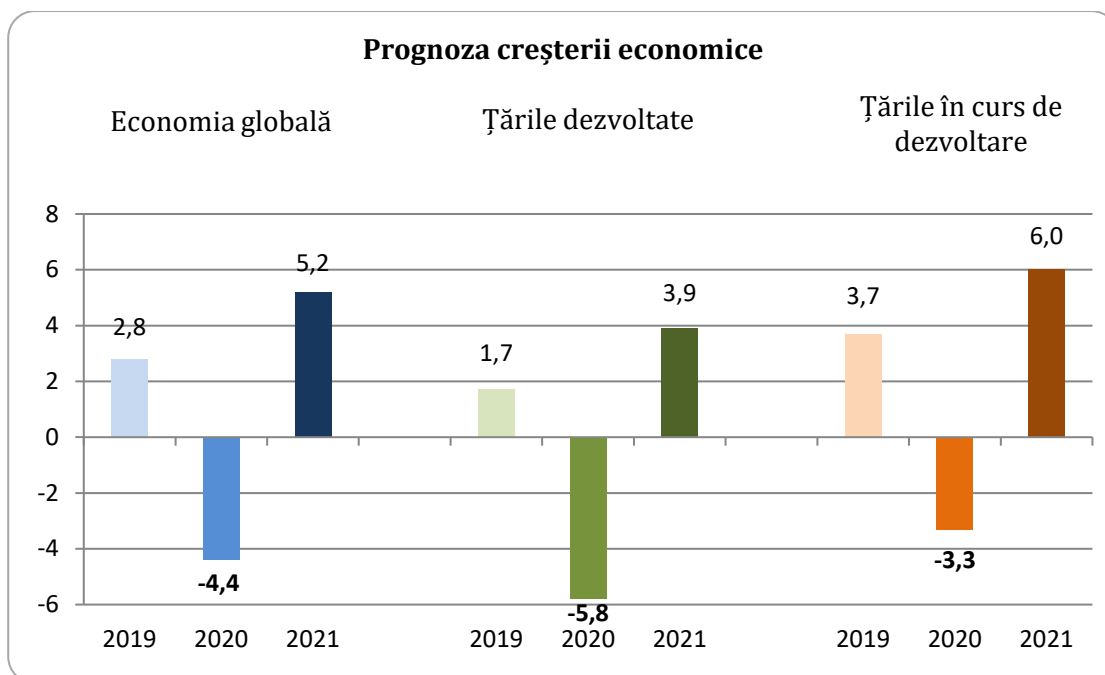
Impactul Covid-19 asupra economiilor țărilor UE în trimestrul II 2020, % descreștere PIB față de trimestrul II 2019

Sursă: Eurostat

Ca răspuns la aceste provocări, guvernele au întreprins măsuri în vederea atenuării efectelor crizei, cum ar fi amânările și "vacanțele" fiscale, de credit și de arendă oferite mediului de afaceri și populației; suportul financiar pentru cele mai afectate ramuri ale economiei; programe de creditare preferențială; garanții din partea statului, plăți directe acordate cetățenilor etc. În rezultat, în trimestrul III 2020, după eliminarea restricțiilor, economiile multor țări au intrat într-o fază de recuperare mai intensă decât s-a așteptat.

În aceste condiții, FMI a îmbunătățit prognoza economiei globale în raportul său World Economic Outlook din luna octombrie 2020. Conform acestei prognoze, volumul produsului global se estimează să scadă cu 4,4% în anul 2020, cu o recuperare de 5,2% în 2021 și va depăși nivelul din 2019 cu 0,6 puncte procentuale. După recuperarea din 2021, creșterea economiei mondiale pe termen mediu se preconizează la nivel de circa 3,5%. Totodată, revenirea economiei mondiale la niveluri anterioare, cu mare probabilitate, o să fie de lungă durată, neuniformă și asociată cu grad înalt de incertitudine.

Sursă: FMI, World Economic Outlook, octombrie 2020

Conform prognozei, în 2020, practic toate regiunile vor înregistra descreștere economică, cu o recuperare în anul următor. Pentru Zona Euro se prognozează o scădere de 8,3% în 2020, condiționată de efectele negative grave asupra economiilor Italiei, Germaniei, Franței, Spaniei. Pentru anul 2021 se estimează o recuperare de 5,2%.

Scăderea accentuată a prețurilor internaționale la petrol a afectat economia Rusiei, pentru care se prognozează o diminuare de 4,1% în anul 2020 și o revigorare economică de 2,8% pentru anul 2021.

Creștere economică este preconizată doar pentru China în anul 2020 - cu 1,9%, datorită investițiilor publice care au avut loc după eliminarea restricțiilor la începutul lunii aprilie și revigorării exporturilor după declinul profund de la începutul anului. Pentru anul 2021 creșterea economică în această țară să estimează la nivel de 8,2%.

Produsul global, volumul tranzacțiilor comerciale și prețurile medii la petrol și alte produse în anii 2018-2020 (creștere anuală procentuală)

	Date efective	Prognoza		Diferența dintre prognoza actuală și cea din iunie 2020	
	2019	2020	2021	2020	2021
Produsul global	2,8	-4,4	5,2	0,8	-0,2
Statele Unite ale Americii	2,2	-4,3	3,1	3,7	-1,4
Germania	0,6	-6,0	4,2	1,8	-1,2
Franța	1,5	-9,8	6,0	2,7	-1,3
Italia	0,3	-10,6	5,2	2,2	-1,1
Spania	2,0	-12,8	7,2	0,0	0,9
Japonia	0,7	-5,3	2,3	0,5	-0,1
China	6,1	1,9	8,2	0,9	0,0
India	4,2	-10,3	8,8	-5,8	2,8
Federația Rusă	1,3	-4,1	2,8	2,5	-1,3
Volumul tranzacțiilor comerciale (mărfuri și servicii)	1,0	-10,4	8,3	1,5	0,3
Prețul mediu la petrol	-10,2	-32,1	12,0	9,0	8,2
Prețurile medii la alte produse	0,8	5,6	5,1	5,4	4,3

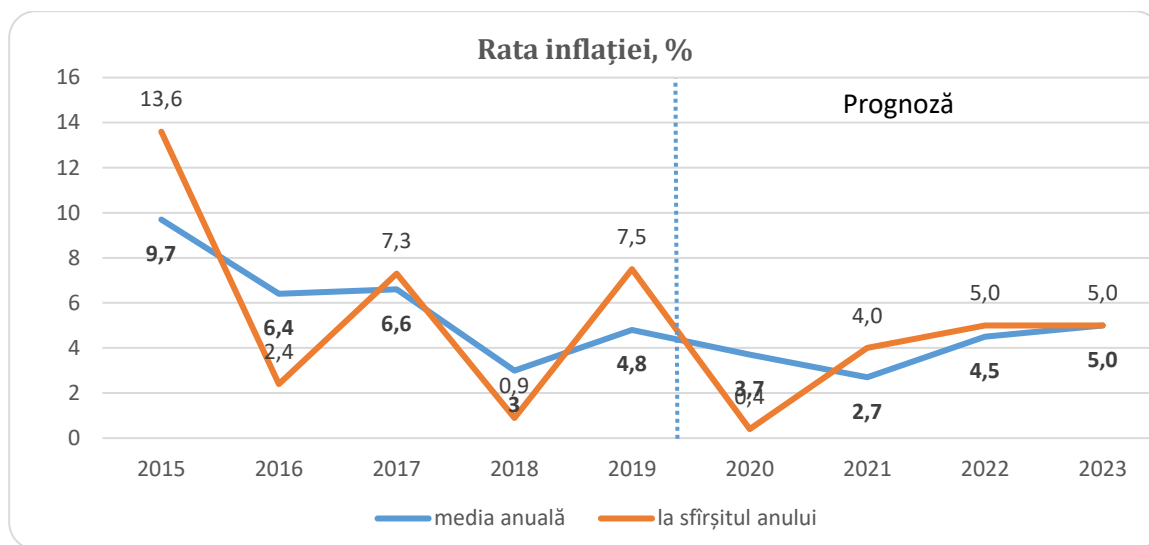
Sursă: FMI, World Economic Outlook, octombrie 2020

În comerțul mondial pentru anul în curs se estimează o scădere profundă de -10,4%, ca urmare a cererii slabe pentru bunuri și servicii, inclusiv pentru serviciile de turism. Datorită creșterii treptate a cererii în anul următor, se așteaptă o creștere a comerțului de circa 8,3%.

Este de menționat că gradul înalt de incertitudine cu privire la evoluția pandemiei este un factor principal care afectează perspectivele economice și face dificilă evaluarea riscurilor. O altă sursă de incertitudine se referă la efectele secundare determinate de cererea globală slabă, agravarea situației în domeniul turismului și scăderea volumului remiterilor. Al treilea set de factori include sentimentul ??? piețelor financiare și impactul acestora asupra fluxurilor globale de capital. De asemenea, există incertitudine cu privire la oferta potențială care va depinde de rezistența șocului pandemiei, amploarea și eficiența politicilor de răspuns, mărimea discrepanței între resursele și necesitățile sectoarelor de producție.

Prognoza inflației și a cursului de schimb al monedei naționale

De la începutul anului 2020 rata inflației a urmat o traiectorie descendentă, în contextul unei cereri interne slabe, scăderii prețurilor la combustibil, ajustării tarifului la energia electrică și a efectului determinat de aprecierea monedei naționale.

Sursă: datele BNS, estimările BNM și MEI

Conform prognozei, **rata anuală a inflației** se va diminua continuu până la începutul anului 2021. Astfel, inflația la sfârșitul anului 2020 se estimează la nivel de 0,4%. Pentru anii următori aceasta va fi relativ stabilă constituind 4%-5%. Rata inflației medie anuală pentru anul 2020 se estimează la nivel de 3,7%, iar în următorii 3 ani va constitui 2,7%, 4,5% și 5%, respectiv.

În anul 2020, după deprecierea din trimestrul I, **moneda națională** a început să se aprecieze față de dolarul SUA. Aprecierea leului a fost determinată de scăderea cererii pentru valută străină din cauza sistării activității economice și diminuării cererii interne. Ca rezultat, se estimează că la sfârșitul anului 2020 cursul monedei naționale va constitui 17,40 lei pentru 1 dolar SUA, cu o depreciere în următorii trei ani până la 19,19 lei pentru 1 dolar SUA. Cursul mediu anual pentru anul 2020 este prognozat la nivel de 17,34 lei pentru 1 dolar SUA, iar în următorii 3 ani moneda națională se va deprecia ușor până la 19,35 lei pentru 1 dolar SUA în anul 2023.

Prognoza comerțului exterior

Ipotezele de bază care au fost luate în considerație la prognoza comerțului exterior sunt tendințele economice înregistrate de Republica Moldova în 9 luni ale anului 2020 care reflectă efectele pandemiei COVID-19, în special impactul factorilor externi, prognoza evoluției economiilor țărilor partenere și a volumului comerțului internațional. De asemenea, s-a luat în calcul și al doilea val de COVID-19 răspândit în țările europene. Unele țări partenere ale RM au impus din nou restricții. Cererea produselor moldovenești pe piețele europene scade. Aceste condiții au condus la diminuarea atât a exporturilor, cât și a importurilor. Diminuarea prețurilor externe la produsele petroliere și materie primă vor micșora valoarea unitară a indicatorilor comerțului exterior.

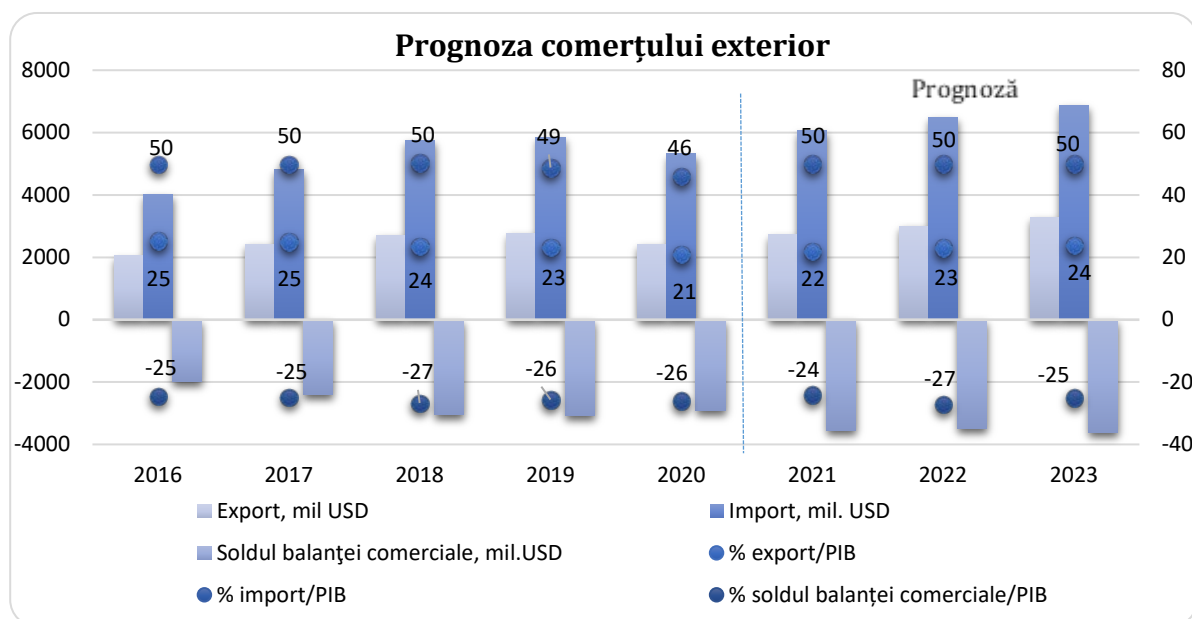
Conform estimărilor, în anul 2020 se va diminua nu numai exporturile autohtone (exporturile din partea companiilor care livrează direct consumatorilor și nu sunt în mod obligatoriu rezidenți ai ZEL-urilor), dar și reexporturile de materie primă după prelucrare (adică, a serviciilor de prelucrare externă exportate de rezidenții ZEL-urilor). Astfel, pentru anul 2020 se prognozează un volum al exporturilor cu 13% mai mic decât în anul 2019.

Totuși, pentru următorii ani se prevede relansarea treptată a economiei. Va continua promovarea exporturilor pe piețele tradiționale, dar și penetrarea piețelor noi de desfacere. Investițiile vor contribui

la creșterea nivelului de tehnologizare a întreprinderilor, cu efect asupra producerii mărfurilor mai competitive și livrarea acestora pe piețele externe. La estimarea evoluției exporturilor s-a luat în calcul și ipoteza anilor agricoli (2021-2023) relativ favorabili. Dezvoltarea Zonelor Economice Libere va stimula în continuare expansiunea sectoarelor orientate spre piețele externe. Luând în considerație multitudinea de factori, precum și recuperarea pierderilor din anul 2020, pentru anul 2021 a fost prognozată o creștere a exporturilor cu 12,6%. Pentru anii următori 2022-2023 exporturile se vor majora în mediu cu 9,6%.

Diminuarea consumului, din contul reducerii veniturilor populației, urmare staționării unor activități economice, micșorarea necesarului de materie primă în sectoarele productive ale economiei vor influența negativ cererea pentru bunurile de import. Totodată, deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile va determina creșteri ale importului de produse ale regnului vegetal, în special cereale, semințe și fructe oleaginoase, semințe și fructe diverse, precum și produse ale regnului animal, inclusiv lapte și produse lactate, ouă de păsări, produse comestibile de origine animală etc. În acest context, estimăm pentru anul 2020 un volum al importurilor în scădere cu circa 9%.

Relansarea economiei după criza pandemică din anul 2020 se va transpune în majorarea cererii pentru importuri de materie primă necesară activităților de producere, în special în Zonele Economice Libere, majorarea cererii private din contul majorărilor salariale și a remiterilor, creșterea investițiilor, care presupun importul de utilaje și echipamente într-un volum mai mare. În direcție inversă (negativ) importurile vor fi influențate de deprecierea monedei naționale, care descurajează importurile și favorizează exporturile. Respectiv, pentru anul 2021 anticipăm o creștere a importurilor cu 14,3%, după care ritmul de creștere se va tempera în anii 2022-2023, constituind în medie 6,5%.

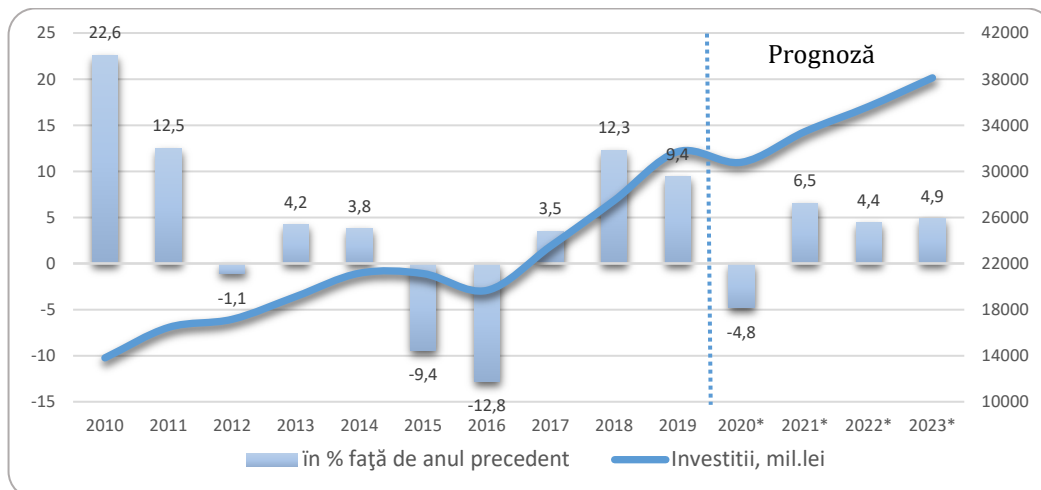

Sursă: datele BNS, estimările MEI

Proгноза sectorului real

Volumul investițiilor se va diminua în 2020 cu circa 4,8%. În condițiile crizei pandemice majoritatea companiilor private își vor restrânge activitatea investițională, fiind constrânse de insuficiența mijloacelor financiare. De asemenea, investițiile publice nu vor putea fi menținute la nivelul anului precedent din cauza resurselor bugetare limitate de criza pandemică.

Proгноза volumului de investiții, 2020-2023

Sursă: datele BNS, estimările MEI

Începând cu anul 2021, agenții economici treptat își vor restabili activitatea investițională, fiind stimulați de dorința de a crește competitivitatea producției și productivitatea muncii, de oportunitățile oferite de Acordul de asociere, precum și de condițiile de creditare în general favorabile. După depășirea efectelor crizei pandemice, sectorul construcțiilor va continua să se dezvolte, cererea pe piața imobiliară fiind susținută de veniturile în creștere ale populației, condițiile de creditare în general favorabile, precum și de Programul de stat "Prima casă".

Vor continua proiectele investiționale ale statului, acestea fiind privite ca un mijloc eficient de depășire a situației de criză. O sursă de bază pentru activitatea investițională vor fi proiectele investiționale ale statului finanțate preponderent din sursele organizațiilor internaționale. Vor fi implementate proiecte de modernizare a infrastructurii, inclusiv drumuri, rețele electrice, locomotive, etc.

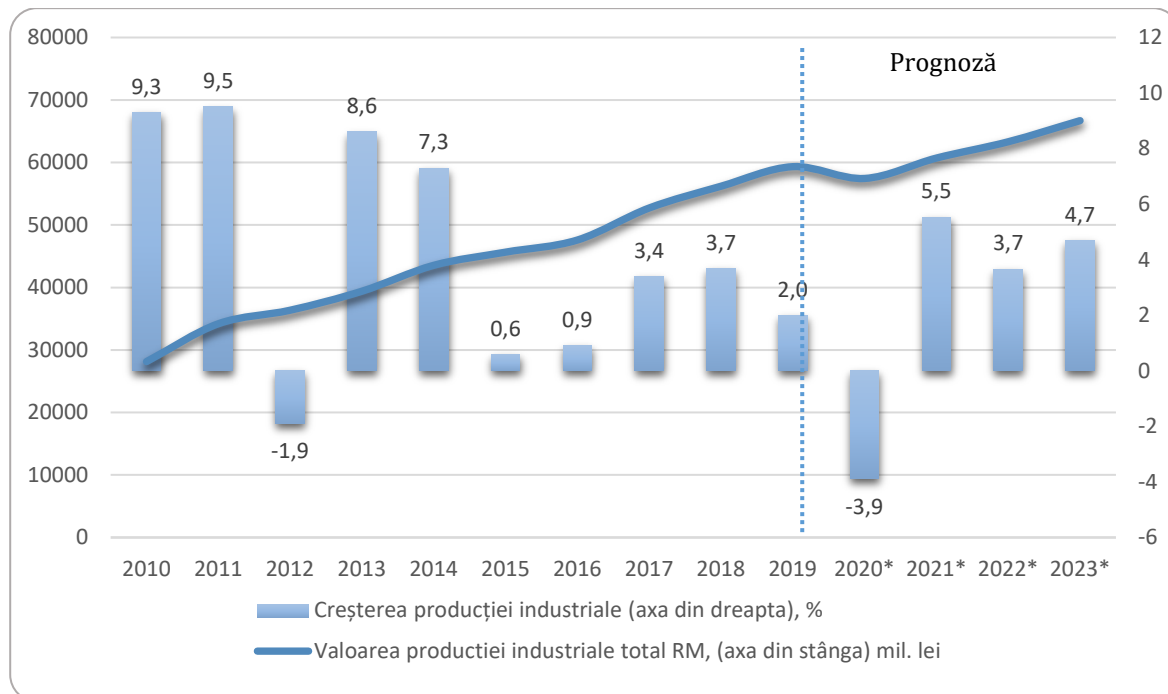
Totuși, mediul politic instabil, constrângerile prezente în calea mediului de afaceri vor fi factorii ce vor afecta negativ activitatea investițională și atragerea investițiilor străine în perioada de prognoză.

Activitatea industrială se va diminua cu circa 4% în anul 2020 datorită efectelor pandemiei COVID-19. Descreșterea va fi cauzată de diminuarea cererii externe din partea țărilor partenere afectate de COVID-19, precum și de sistarea sau restrângerea activității companiilor industriale în perioada de criză. Vor fi în diminuare în special ramurile exportatoare: industria automotive (-29%), industria ușoară (-5%), fabricarea băuturilor (-9%), prelucrarea fructelor și legumelor (-17%). Totodată, în perioada crizei pandemice se așteaptă creșterea cererii pentru produsele din domeniul industriei chimice, farmaceutice, precum și celei alimentare, ramuri care în 2020 nu vor regresa sau vor înregistra creșteri.

În 2021 se anticipează recuperarea activității industriale, iar ulterior sectorul va intra într-o fază stabilă ascendentă, estimându-se o creștere medie anuală de circa 4%. În perioada de prognoză sectorul industrial va fi susținut în continuare de activitatea Zonelor Economice Libere. După depășirea consecințelor crizei pandemice, industria automotive va continua să se dezvolte, vor fi extinse proiectele investiționale existente în diferite regiuni ale țării, va fi implementat programul de dezvoltare a furnizorilor locali cu scopul de a crește valoarea adăugată a producției ZEL, vor fi dezvoltate platformele

industriale. De asemenea, sunt prevăzute implementarea unor noi proiecte în industria ușoară și alte ramuri industriale. Creșterea productivității muncii, ca urmare a investițiilor efectuate în mașini și utilaje în creștere al treilea an consecutiv va aduce, de asemenea, valoare adăugată sectorului și va asigura dezvoltarea acestuia.

Proгноza sectorului industrial, 2020-2023

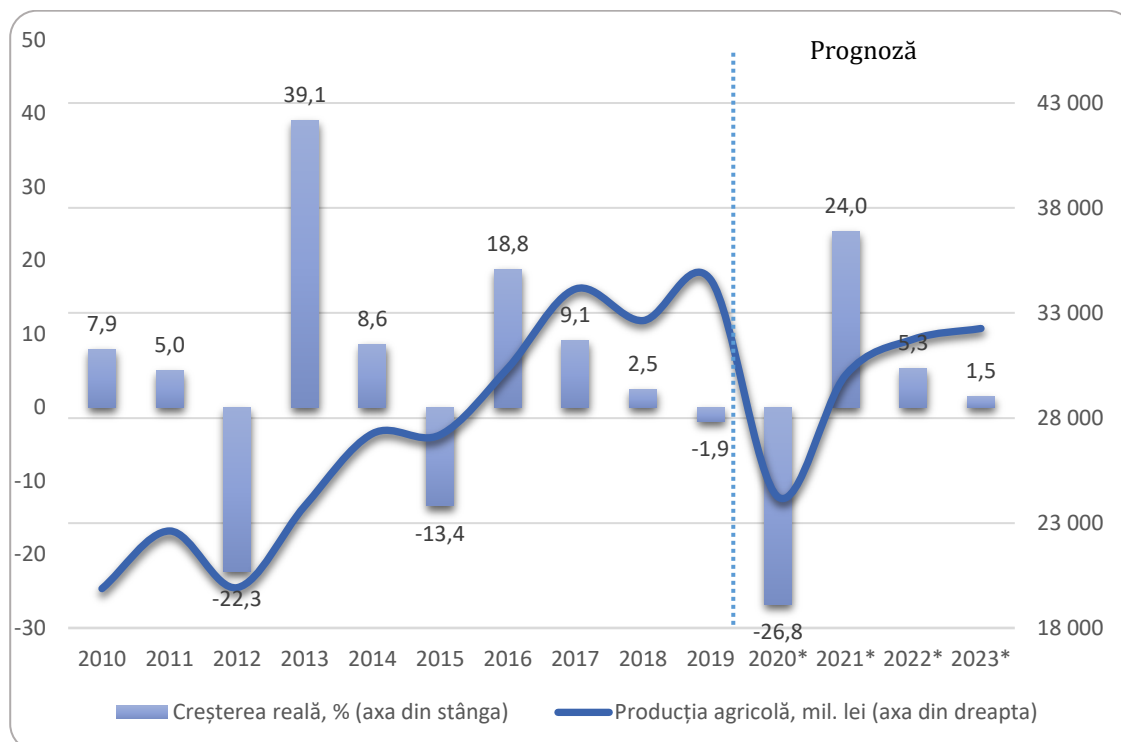

Sursă: datele BNS, estimările MEI

Condițiile climaterice extrem de nefavorabile din anul 2020 va cauza diminuarea sectorului agricol cu circa 27%. Seceta din toamna anului 2019 și din anul curent, precum și înghețurile din lunile martie-aprilie au afectat puternic roada anului 2020. Deficitul de precipitații vor crea condiții nefavorabile pentru creșterea, dezvoltarea culturilor de toamnă și a celor de primăvară. Cele mai afectate culturi vor fi grâul (-51%), porumbul (-53%), floarea-soarelui (-40%), orzul (-37%), rapița (-41%), sfecla de zahăr (-55%), strugurii (-38%). Înghețurile în aer au afectat în special soiurile timpurii ale culturilor pomicole, estimându-se în rezultat o reducere a producției de fructe cu circa 19% în 2020. Conform estimărilor, în 2020 producția vegetală se va diminua per total cu circa 35%, iar producția animalieră – cu circa 3%.

Anul 2021 va fi un an de recuperare a pierderilor din anul 2020. În cazul unor condiții meteo relativ favorabile se estimează o creștere de circa 24%. În general, incertitudinea condițiilor climaterice rămâne a fi un factor de risc pentru toată perioada de prognoză. Totuși, acest risc va fi diminuat de implementarea tehnologiilor performante și creșterea investițiilor în sector, tendințe înregistrate în ultima perioadă. Sectorul zootehnic în perioada de prognoză va rămâne în stagnare. Cererea în creștere pentru produsele de carne va menține acest sector, însă scăderea continuă a efectivului de bovine va trage în jos această ramură.

Proгноza producției agricole, 2020-2023

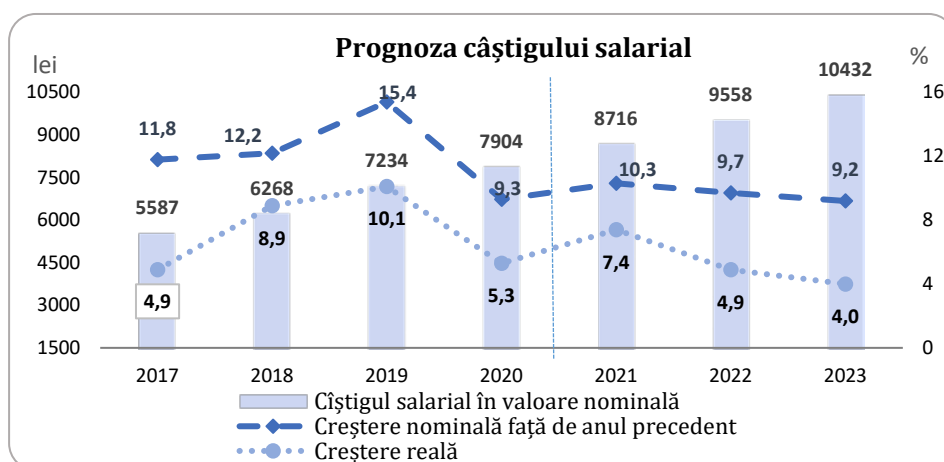

Sursă: datele BNS, estimările MEI

Proгноza indicatorilor remunerării muncii

În pofida influenței unor factori negativi, precum: sistări complete sau parțiale a activităților din sectorul real al economiei, diminuări ale numărului de salariați, cauzate de pandemia COVID-19, angajatorii și-au onorat obligațiunile față de salariați. Astfel, în semestrul I 2020 fondul salarial a fost în creștere cu 5% față de semestrul I 2019. În aceste condiții, fondul de remunerare în sectorul real a fost estimat în valoare de 44 mild. lei pentru anul 2020, în creștere cu 1,2% față de anul 2019 în termeni reali. Totodată, se prevede menținerea plăților salariale în sectorul bugetar, conform angajamentelor Guvernului, inclusiv și majorarea din 1.09.2020 a salariilor în domeniul sănătate. Astfel, în sectorul bugetar fondul salarial se prognozează în mărime de 13,0 mild.lei, în creștere cu 1,6% în termeni reali.

Printre principalii factori ce vor influența valoarea salariului mediu în anii 2021-2023 se enumeră creșterea economică prognozată, deficitul accentuat de forță de muncă, efectele majorării salariilor din sistemul bugetar (inclusiv a salariilor din domeniul sănătate), precum și majorarea așteptată a cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real.

Sursă: datele BNS, estimările MEI

Proгноza Produsului intern brut

Produsul intern brut va însuma 201,4 mild.lei în anul 2020 și va fi cu 6,5% sub nivelul din anul precedent (în termeni reali). Vor înregistra descreșteri accentuate sectoarele care au fost cele mai afectate de măsurile restrictive impuse în contextul pandemiei (serviciile prestate populației, comerțul interior de bunuri, serviciile de transport și depozitare, activități de cazare și alimentație publică etc.) și sectoarele dependente de cererea externă (industria prelucrătoare, exportul de bunuri și servicii etc.). Totodată, sectorul agricol, care nu este influențat direct de criza pandemică, va avea rezultat negativ, din cauza condițiilor meteorologice nefaste.

Cu o valoare nominală de 221,4 mild.lei în anul 2021, Produsul intern brut va înregistra o creștere ușoară de 4,1%, menținându-se pe un trend ascendent până la finele orizontului de prognoză. Modificări majore în structura PIB nu se vor evidenția. Pe partea cererii, consumul final va avea în medie o pondere de circa 99%, formarea brută de capital – 27% și exportul net --26%. Pe partea ofertei, serviciile își vor menține ponderea înaltă de circa 65%, sectorul industrial – 14% și sectorul agricol – circa 9%.

Riscuri de nerealizare a prognozei

Realizarea acestui scenariu de prognoză a indicatorilor macroeconomici poate fi perturbată de următoarele riscuri interne și externe:

Riscuri externe:

- Înrautățirea perspectivelor economice globale, ca efect al unui nou val al pandemiei de Covid-19: acest risc vine din impactul posibil asupra economiei Republicii Moldova prin reducerea cererii externe, contribuind astfel la diminuarea exporturilor și remitențelor și, prin urmare, la micșorarea producției industriale, consumului populației și creșterii ratei șomajului;
- Menținerea pandemiei de Covid-19 și în anul 2021;
- Apariția unor eventuale șocuri externe ale prețurilor la petrol;
- Creșterea tensiunilor geopolitice la nivel mondial poate influența creșterea prețurilor la resurse energetice și la alte produse.
- Șocuri negative în evoluția economiilor partenerilor comerciali principali ai Republicii Moldova pot influența negativ exporturile, remitențele, activitatea industrială, etc. Tensiunile sociale în SUA și țările EU de asemenea pot contribui la creșterea nivelului de incertitudine privind perspectivele dezvoltării economice la nivel global.

Riscuri interne:

- Reintroducerea unui sistem de restricții severe, comparabile cu cele din perioada de urgență ca rezultat al unui eventual al doilea val de COVID-19 în Republica Moldova;
- De frica contaminării, consumatorii și producătorii ar putea să revină mult mai lent la comportamentul de producție și consum obișnuit. Aceasta va afecta în mod particular sectorul serviciilor.
- Condițiile climaterice nefavorabile în anul 2021, care sunt dificil de prognozat, pot contribui la diminuarea volumului producției agricole, cu repercusiuni asupra sectorului industrial și exporturilor.
- Instabilitatea politică, ce influențează negativ activitatea economică și investițională, intensifică tensiunea socială și provoacă instabilitate macroeconomică.
- Accentuarea dezechilibrelor la nivel macroeconomic (creșterea deficitului bugetar, deficitului contului curent, costului forței de muncă) va contribui la creșterea vulnerabilității economiei naționale.
- Fluctuațiile excesive ale cursului de schimb al monedei naționale pot influența negativ activitatea agenților economici.

Calculule revizuite ale prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2021-2023

Indicatori	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Efectiv			Prognoza*			
Produsul intern brut nominal, mild.lei	178,9	192,5	210,4	201,4	221,4	241,7	264,5
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	104,7	104,3	103,6	93,5	104,7	104,0	104,2
Indicele prețurilor de consum, %							
mediu anual	106,6	103,0	104,8	103,7	102,7	104,5	105,0
la sfârșitul anului	107,2	100,8	107,5	100,4	104,0	105,0	105,0
iunie față de decembrie a anului precedent	104,8	100,8	104,3	101,1	103,2	103,9	103,7
decembrie față de iunie	102,3	100,0	103,1	99,3	100,7	101,0	101,2
Exporturi, mil. USD	2425	2706	2779	2419	2725	3000	3275
față de anul precedent, %	118,6	111,6	102,7	87,0	112,6	110,1	109,2
Importuri, mil. USD	4831	5760	5842	5315	6075	6475	6885
față de anul precedent, %	120,2	119,2	101,4	91,0	114,3	106,6	106,3
Soldul balanței comerciale, mil.USD	-2406	-3054	-3063	-2896	-3350	-3475	-3610
Producția industrială, mild. lei	52,7	56,2	59,3	58,1	60,6	64,5	68,2
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	103,4	103,7	102,0	96,0	102,4	104,2	103,7
Producția agricolă, mild.lei	34,1	32,6	34,6	25,8	32,6	35,0	36,2
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	109,1	102,5	98,1	73,0	124,0	105,3	101,5
Investiții în active imobilizate, mild.lei	23,5	27,5	31,3	30,4	33,0	35,18	37,6
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	103,5	112,9	110,2	95,2	106,5	104,4	104,9
Salariul nominal mediu lunar, Lei	5587	6268	7234	7904	8716	9558	10432
față de anul precedent (%): nominal	111,8	112,2	115,4	109,3	110,3	109,7	109,2
real	104,9	108,9	110,1	105,3	107,4	104,9	104,0
Fondul de remunerare a muncii, mild.lei	40,0	46,1	54,3	57,0	62,8	68,5	74,5
față de anul precedent (%): nominal	112,2	115,3	117,7	105,0	110,1	109,2	108,8
real	105,3	111,9	112,3	101,2	107,2	104,5	103,6

* Prognoza a fost revizuită în colaborare cu experții FMI